

คำนิยาม

ตราสารหนี้ (Debt Instrument หรือ Bond)

ตามความหมายโดยสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย หมายถึง ตราสารทางการเงินที่แสดงความเป็นหนี้ระหว่างกัน โดยลักษณะของการเป็นตราสารเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนมือได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งตราสารหนี้ คือ การกู้ยืมเงินชนิดหนึ่งที่มีความเป็นมาตรฐาน ผู้ออกตราสารเป็น ผู้กู้หรือลูกหนี้ ในขณะที่ผู้ให้กู้เป็นผู้ซื้อหรือเจ้าหนี้ โดยทั้งสองฝ่ายมีข้อผูกพันทางกฎหมายที่จะได้รับชำระเงินหรือผลประโยชน์อื่นใด เช่น ดอกเบี้ย เงินต้น ตามเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ ตราสารหนี้มีคุณสมบัติที่สามารถแบ่งเป็นหน่วยย่อยที่เท่ากันโดยได้ผลประโยชน์หรืออัตราผลตอบแทนเท่ากันทุกหน่วย และมีคุณสมบัติที่สามารถซื้อขายเปลี่ยนมือกันได้จนกว่าจะหมดอายุของตราสารนั้น

การเรียกชื่อตราสารหนี้ มีความแตกต่างกันเล็กน้อยระหว่างในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยทั่วไปในต่างประเทศใช้คำว่า Bond สำหรับในประเทศไทยนิยมเรียกตราสารหนี้ที่ออกโดยรัฐบาลหรือองค์กรของรัฐว่า พันธบัตร (Bond) ส่วนตราสารหนี้ที่ออกโดยภาคเอกชนจะเรียกว่า หุ้นกู้ (Debenture)

ตราสารหนี้ปกติ (Straight Bond)

หมายถึง ตราสารหนี้ที่มีการจ่ายดอกเบี้ยเป็นงวดๆ และจ่ายคืนเงินต้นในงวดสุดท้าย

ตราสารหนี้ที่ปราศจากสิทธิแอบแฝงอื่น (Option-Free Bond)

หมายถึง ตราสารหนี้ประเภทปกติที่ไม่มีสิทธิแอบแฝงอื่น เช่น ตราสารหนี้ที่มีเงื่อนไขให้ผู้ออกสามารถไถ่ถอนได้ก่อนครบกำหนดอายุ (Callable Bond) หรือหุ้นกู้แปลงสภาพ (Convertible Bond) ที่มีเงื่อนไขให้ผู้ถือหุ้นกุนั้นสามารถเปลี่ยนสภาพจากการถือหุ้นกู้เป็นการถือหุ้นสามัญ ตามวันและราคาที่กำหนด เป็นต้น

ตราสารหนี้ประเภทไถ่ถอนคืนก่อนครบกำหนด (Callable Bond)

หมายถึง ตราสารหนี้ที่ให้สิทธิแก่ผู้ออกในการที่จะไถ่คืนก่อนที่จะถึงกำหนดวันหมดอายุของตราสารหนี้

ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยหรือระดับราคาของตราสารหนี้
(Interest Rate Risk or Price Risk)

หมายถึง ความเป็นไปได้ที่ราคาตราสารหนี้ที่จะขายได้ในอนาคตจะมีระดับแตกต่างไปจากราคาที่คาดไว้เมื่อตัดสินใจลงทุน เนื่องจากราคาของตราสารหนี้จะแปรผกผันกับอัตราดอกเบี้ยในตลาด ดังนั้นหากอัตราดอกเบี้ยในตลาดสูงขึ้นจะทำให้มูลค่าของตราสารหนี้ลดลงและมีผลให้นักลงทุนขาดทุนจากการขายตราสารหนี้ได้

ความเสี่ยงด้านการลงทุนต่อ (Reinvestment Rate Risk)

หมายถึง ความเสี่ยงจากการนำดอกเบี้ยที่ได้รับไปลงทุนต่อในอัตราดอกเบี้ยที่ลดลง ในกรณีที่นักลงทุนได้รับดอกเบี้ยจากตราสารหนี้และนำเงินที่ได้รับนั้นไปลงทุนต่อ หากอัตราดอกเบี้ยในตลาดมีแนวโน้มลดลงจะทำให้ให้นักลงทุนได้รับอัตราผลตอบแทนที่ต่ำลงจากการนำดอกเบี้ยนั้นไปลงทุนต่อ

ความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระดอกเบี้ยหรือเงินต้นของตราสารหนี้ (Default Risk)

หมายถึง ความเสี่ยงที่ผู้ออกตราสารมีผลประกอบการที่ตกต่ำ ซึ่งนำไปสู่การขาดสภาพคล่องของผู้ออกและความสามารถที่จะชำระหรือไม่สามารถชำระหนี้ดอกเบี้ยและเงินต้นตามราคาที่ตราไว้ได้

อัตราผลตอบแทนที่ต้องการหรือที่คาดหวัง (Expected Rate of Return)

หมายถึง อัตราผลตอบแทนที่คำนวณตั้งแต่การตัดสินใจลงทุนวันแรกจนถึงวันครบกำหนดไถ่ถอน (Yield to Maturity) ที่ผู้ถือต้องการ ซึ่งการที่จะได้รับอัตราผลตอบแทนที่ต้องการได้ก็ต่อเมื่อดอกเบี้ยที่ได้รับจากตราสารหนี้นำไปลงทุนซ้ำในอัตราผลตอบแทนที่ต้องการ หรืออัตราดอกเบี้ยในตลาดไม่เปลี่ยนแปลงซึ่งจะทำให้ผลตอบแทนจากการลงทุนซ้ำไม่เปลี่ยนแปลงด้วย

อัตราผลตอบแทนที่ได้รับจริง (Realized Rate of Return)

หมายถึง อัตราผลตอบแทนรวมที่ได้รับในวันที่ขายหรือมีการไถ่ถอนเมื่อครบกำหนดของตราสารหนี้ โดยผลตอบแทนที่ได้รับทั้งหมดจากการลงทุนในตราสารหนี้ ได้แก่ ผลตอบแทนจากดอกเบี้ยที่ตราไว้หน้าตราสาร (Coupon Return) ผลตอบแทนที่ได้รับจากการนำดอกเบี้ยไปลงทุนต่อ (Reinvestment Return) และผลตอบแทนจากผลต่างราคาซื้อขาย (Capital Gain/Loss)